

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला
२०७९/०८० सालको निर्णय नं.३६०
पुनरावेदन नं. ०७५-RB-०३४५
पुनरावेदन दर्ता मिति: २०७६।०२।०१
मुद्दा:- आयकर (२०७१/०७२)।

का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. ११ थापाथली स्थित यूनाईटेड डिष्ट्रिक्ट्स नेपाल प्रा.लि.(स्थायी लेखा नं.३०११२६३७९) को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त हरिकुमार श्रेष्ठ..... १ } पुनरावेदक

विरुद्ध
ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय: ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री शोभाकान्त पौडेल

शुरु निर्णय मिति : २०७३।०३।२७

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट :-x

प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट :- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगीता थोकर

अवलम्बित नजीर: x

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३।०३।२७ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट ६० दिनभित्र निर्णय दिनु पर्नेमा उक्त निर्णय दिएको सूचनाको जानकारी हालसम्म नआएको भनी आन्तरिक राजस्व विभागलाई सूचना दिई राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत पुनरावेदन दर्ता भै पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका करदाता श्री यूनाईटेड डिष्ट्रिब्यूटर्स नेपाल प्रा.लि.ले आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.२१,७८,८०,७४५।- कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०७२।०९।२९ मा आय विवरण पेश गरेको।
२. आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को लागि ठूला करदाता कार्यालयबाट कर परीक्षण हुँदा करदाताबाट पेश हुन आएका आयकर विवरणसाथ संलग्न कागजात, फांटवारी तथा प्रमाणहरूको अध्ययन, छानविन गरी पेश हुन आएको प्रतिवेदन समेतलाई आधार बनाई विचार गर्दा प्रस्तुत करदाताको यस आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने आयमा समावेश नगरेको/कट्टी गर्न नपाइने खर्च दावी भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबूद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिन भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को १०१(६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७३।०३।१२ मा सूचना जारी गरेको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३।०३।१२ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७३।०३।१३ मा बुझी लिई सोको लिखित जवाफ करदाताले मिति २०७३।०३।२७ मा पेश गरेको।
४. शेयर खरिद कारोबारमा प्रयोग भएको कर्जा रकम रु. १५,१८,९१,१०७।४३ को करदाताले यस आय वर्षमा बैंकलाई भुक्तानी गरेको ब्याज दर ८ प्रतिशत (जनता

बैंक लि. लाई गरेको कर्जाको ब्याज भुक्तानी दर) ले हिसाब गर्दा देहाय बमोजिम गणना गरिएको रकम रु.८०,४४,४९२।-आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को उपदफा (१) बमोजिम व्यवसायको आय गणना गर्दा खर्च कट्टी गर्न नपाउने, आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ बमोजिम समायोजित करयोग्य आयको ५ प्रतिशत वा एक लाख मध्ये जुन घटी हुन्छ सो रकम कर छुट प्राप्त संस्थालाई दिएको भएमा करयोग्य आय गणना गर्दा घटाउन पाइने हुंदा रु.१,००,०००।- छुट दिई बांकी रु.२,७२,३०३।- मात्र आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ बमोजिम करयोग्य आय गणना गर्दा घटाउन नपाउने, भूकम्प राहत खर्च रु.३१,८१,६२७।८९ आयकर ऐन,२०५८ को दफा १३ अन्तर्गत खर्च कट्टी नहुने हुंदा उक्त रकम सोही ऐनको दफा २१(१)(च) बमोजिम खर्च नपाउने, जग्गा खरिदको लागि प्रयोग भएको रकम रु.१३,२९,०५,८३७।- को ८ प्रतिशत (जनता बैंकलाई भुक्तानी गरेको व्याज दरले हिसाव गर्दा हुन आउने रकम रु.९१,४६,८३५।- आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को उपदफा (१) बमोजिम कट्टी नहुने, करदाताले हर्जना स्वरूप तिरेको डिटेन्सन चार्ज रु.२,१८,०७,८९५।६० ऐनको दफा १५ बमोजिम लागत खर्च गणना गर्दा खर्च कट्टी नपाउने, बढी लागत खर्च दावी गरेको रकम रु.१,९८,६३४।९४ आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अन्तर्गत खर्च कट्टी नहुने, आपूर्तिकर्ता, पार्टीको बिक्रीभन्दा यस करदाताको खरिद बढी हुन नसक्ने हुंदा बढी लागत खर्च दावी गरेको रकम रु.५२,८९४।४५ आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अन्तर्गत खर्च कट्टी नहुने, त्यसैगरी, ग्लोबल ट्रेडिङ्ग कन्सर्नले देखाएको बिक्रीभन्दा बढी खरिद देखाई नपाउने खर्च कट्टी गरेको सम्बन्धमा करदाताले भूलले त्यसो हुन गएको भनी जवाफ पेश गरेको हुंदा आपूर्तिकर्ता पार्टीको बिक्रीभन्दा बढी लागत खर्च दावी गरेको रकम रु.६०,८२२।९५ आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अन्तर्गत खर्च कट्टी हुने देखिएन। अतः उपर्युक्तानुसार ठहर्नाले प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०७१/०७२ को लागि करयोग्य आय देहाय अनुसार रु.२४,९४,४५,८६५।- (अक्षरेपि चौविस करोडं चौरानब्बे लाख पैंचालिस हजार आठसय पैंसठ्ठी मात्र) कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३।०३।२७ मा भएको निर्णय पर्चा ।

५. श्री युनाइटेड डिष्ट्रिब्युटर्स नेपाल प्रा.लि.ले आ.व. २०७१/७२ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार यस कार्यालयमा मिति २०७२।०९।२९ मा पेश गरेको आय विवरणसाथ संलग्न वासलात तथा नाफा/नोक्सान हिसाव परीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध भएसम्मका कागजात, फांटवारी तथा प्रमाणहरूको परीक्षण, यस कार्यालयबाट मिति

२०७३।०३।०२ मा जारी गरिएको आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिमको सूचनाको जवाफमा तहाँको जिकिर/प्रमाण आदि समेतलाई अध्ययन, छानविन र विश्लेषण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने आय समावेश नभएको/कट्टी गर्न नपाइने खर्च दावी भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१(१) बमोजिम संशोधित कर निर्धारणको लागि रु.२४,९४,४५,८६५।- (अक्षरेपि चौबिस करोड चौरानब्बे लाख पैतालिस हजार आठसय पैसठी मात्र) करयोग्य आय कायम गर्ने मिति २०७३।०३।२७ मा निर्णय भएकोले सो बमोजिम कर निर्धारण गरिएको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०२ बमोजिम करदाताको नाममा च.नं. ७८२ को पत्रबाट मिति २०७३।०३।२७ मा जारी भएको सूचना।

६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७३।०३।२७ मा जारी गरेको आ.व. २०७१/०७२ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी करदाता यूनाईटेड डिष्ट्रिब्यूटर्स नेपाल प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७३।०५।३१ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।
७. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७३।०३।२७ मा जारी गरेको आ.व. २०७१/०७२ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी यूनाईटेड डिष्ट्रिब्यूटर्स नेपाल प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७३।०५।३१ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेकोमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(८) बमोजिम ६० दिनभित्र निर्णय गरि सक्नुपर्नेमा सो नभएको कारणबाट ऐ.ऐनको दफा ११५(९) बमोजिम आन्तरिक राजस्व विभागलाई जानकारी दिई म्यादभित्र यस राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गरेको।
८. निवेदकले मिति २०७५।१२।१३ मा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(८) र दफा ११६(१) बमोजिम श्री राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन गरिने जानकारी गराएको र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम श्री राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गराएको बेहोराको जानकारी सहित सोको एक प्रति पुनरावेदन पत्र राखी मिति २०७६।०२।०१ मा निवेदन दर्ता गराएको हुँदा प्रस्तुत निवेदकले पेश गरेको प्रशासकीय पुनरावलोकन निवेदनको तथ्यमा प्रवेश गरी निर्णय दिन मिल्ने देखिएन। तसर्थ प्रस्तुत निवेदकले दर्ता गरेको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन लगतबाट कट्टा हुने भन्ने समेत बेहोराको मिति २०७६।०३।१७ मा भएको आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णय।

९. शेयर खरिद कारोबारमा प्रयोग भएको कर्जा रकम रू. १५,१८,९१,१०७५४३ को करदाताले यस आय वर्षमा बैकलाई भुक्तानी गरेको ब्याज दर ८ प्रतिशत (जनता बैक लि. लाई गरेको कर्जाको ब्याज भुक्तानी दर) ले हिसाब गर्दा देहाय बमोजिम गणना गरिएको रकम रू.८०,४४,४९२।-, कल्याणकारी कार्यमा भएको निर्विवाद चन्दा सहयोगका खर्च रू. रू.२,७२,३०३।-, विनाशकारी भूकम्पको समयमा खाध्यान्न लगायतका तत्काल अति आवश्यक सामानहरूमा भएको खर्च रकम रू. ३१,८१,६२७।८९ , व्यवसायिक प्रयोजनार्थ भवन गोदाम बनाउने हेतु पुनरावेदक कम्पनी कै नाउमा रकम रू.१३,२९,०५,८३७।- को जग्गा खरीद गरेको र उक्त मूल्यमा लागेको व्याज रकम रू.९१,४६,८३५।- व्यापार मौज्जातको लागत विवरण अनुसारको खरिद रकम रू.४,३६,६७,२९,५३०।२० मा डिटेन्सन चार्ज खर्च रकम रू.१,०६,०७,५१०।२५ लाई आयमा समावेश गर्न मिल्ने होइन। साथै, भुल समेतले गर्दा फरक परेको जम्मा रकम रू.३,१२,३५२।६४ खर्च कट्टी दावीलाई अमान्य गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरीपाउँ भन्ने समेत बेहोराको करदाताले यस न्यायाधिकरणमा मिति २०७६।०२।०१ मा दायर गरेको पुनरावेदन पत्र।
१०. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम सुनुवाईको लागि विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय काठमाडौंलाई पेशीको सूचना दिई पुनरावेदन नं. ०७५-RB-०३४६ को आयकर (आ.व.२०७२/०७३) मुद्दा यससँग लगाउ गरि नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८।१२।११ मा भएको आदेश।
११. पुनरावेदक करदाताले पुनरावेदन पत्रमा उठान गरेका जिकिरसंग सम्बन्धित कानून र श्री सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्त भए सो समेत उल्लेख गरी १५ दिन भित्र पुनरावेदक तर्फका विद्वान अधिवक्ता र प्रत्यर्थी तर्फका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्तालाई लिखित बहसनोट पेश गर्न जानकारी गराई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०७९।१२।१४ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।
१२. पुनरावेदक करदाताले आफ्नो कम्पनीबाट भएका खर्चहरू व्यवसायिक खर्च भएको हुँदा शुरू कार्यालयबाट अमान्य गर्न मिल्ने होईन भनी जिकिर लिएतापनि उक्त खर्चहरू व्यवसायिक प्रयोजनकै लागि हो भन्ने पुष्टि गर्न नसकेको हुँदा प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०७१/०७२ को लागि करयोग्य आय देहाय अनुसार रू.२४,९४,४५,८६५।- (अक्षरेपि चौविस करोडं चौरानब्बे लाख पैँचालिस हजार आठसय पैँसठ्ठी मात्र) कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट गरेको निर्णय

मिलेकै देखिँदा सदर हुनुपर्छ भन्ने समेत वेहोराको विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंका सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले मिति २०७९।१२।१९ मा पेश गरेको लिखित वहसनोट।

१३. शेयरमा लगानी बापतको व्याज, कम्पनीले भुक्तानी गरेको चन्दा बापतको खर्च, व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत गरिएको भुकम्प राहत खर्च, व्यवसायिक प्रयोजनको लागि कम्पनीले खरिद गरेको जग्गाको ऋणबापत लागेको व्याज खर्च, भन्सारबाट सामान छुटाउदा बुझाएको डिटेन्सन शुल्क लगायतका सम्पूर्ण खर्च हरू पुनरावेदक करदाताको व्यवसायिक खर्च भएको अवस्थामा उक्त तथ्यलाई अन्देखा गरी उपरोक्त खर्चहरू कट्टी अमान्य हुने ठहर्न्याई ठूला करदाताले गरेको संशोधित कर निर्धारण आदेश त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर गरी पुनरावेदक करदाताले माग गरे बमोजिमको खर्च कट्टी गरी पाउ भन्ने समेत वेहोराको पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट विद्वान अधिवक्ता श्री प्रेरणा उप्रेतीले मिति २०७९।१२।२८ पेश गरेको लिखित वहसनोट।

ठहर खण्ड

१४. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा करदाताको तर्फबाट इजलास समक्ष सुनुवाईको लागि कोही पनि उपस्थित भएको देखिएन।
१५. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरू कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश कानून सम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको वहस जिकिर समेत सुनियो।
१६. पुनरावेदक करदाताबाट लिइएको पुनरावेदन जिकिर, दुवै तर्फबाट प्रस्तुत लिखित वहसनोट र विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ताको वहस बुँदालाई समेत दृष्टिगत गरी मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको मिति २०७३।०३।२७ को संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको छ, छैन? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१७. निर्णयतर्फ विचार गर्दा, करदाताले लिएको पहिलो पुनरावेदन जिकिर शेयर खरीदमा लिएको रकमको व्याज खर्च कट्टी अमान्य गरेको विषयमा रहेको पाइयो। शेयर खरिद कारोबारमा प्रयोग भएको कर्जा रकम रु. १५,१८,९१,१०७५।४३ को करदाताले यस आय वर्षमा बैंकलाई भुक्तानी गरेको ब्याज दर ८ प्रतिशत (जनता बैंक लि.लाई गरेको कर्जाको ब्याज भुक्तानी दर) ले हिसाब गर्दा देहाय बमोजिम गणना गरिएको रकम रु.८०,४४,४९२।- कट्टी दिन नमिल्ने भनी भएको संशोधित कर निर्धारण त्रुटीपूर्ण रहेको भन्ने पुनरावेदन जिकिर रहेको देखियो। ठूला करदाता

कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संसोधित कर निर्धारण गर्न खडा गरेको निर्णय पर्चा हेर्दा शेयर खरिद कारोबारमा प्रयोग भएको कर्जा रकम रु. १५,१८,९१,१०७५।४३ को करदाताले यस आय वर्षमा बैकलाई भुक्तानी गरेको औसत व्याज दर ८ प्रतिशतका दरले हिसाब गर्दा हुने रकम रु.८०,४४,४९२।— यस आय वर्षको व्यवसायसंग सम्बन्धित खर्च नभएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को उपदफा (१) बमोजिम व्यवसायको आय गणना गर्दा खर्च कट्टी नपाउने हुँदा सोही ऐनको दफा २१(१)(च) बमोजिम खर्च नपाउने भन्ने बेहोरा उल्लेख गरिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा (१) "कुनै ब्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै व्याज कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ मा विभिन्न बैकहरूबाट ऋण लिई सो वापत ८ प्रतिशतको दरले व्याज खर्च भुक्तानी गरी खर्च कट्टी लिएको तथ्यमा विवाद देखिएन। करदाताले यस आय वर्षमा विभिन्न लिस्टेड तथा नन लिस्टेड कम्पनीको शेयरमा रकम रु.१५,१८,९१,१०७५।४३ को लगानी गरेको देखिन्छ । शेयर करदाताको व्यावसायिक सम्पत्ति भएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ग) बमोजिम शेयरसंग सम्बन्धित खर्चहरू(Outgoings) सो सम्पत्ति निसर्गका बखत प्राप्त रकम (Incomings) बाट घटाई खूद लाभ भएको अवस्थामा मात्र त्यस्तो लाभलाई व्यवसायको आय गणना गर्दा समावेश गर्नुपर्दछ। खूद लाभ गणना गर्दा कट्टी गर्नुपर्ने खर्च यसै आय वर्षमा कट्टी गरेकोमा त्यस्तो रकम खर्च कट्टी पाउने देखिएन। करदाताले विभिन्न कम्पनीको शेयरमा गरेको लगानी रकम पनि यही बैक कर्जा मध्येको भएको तथ्य मिसिल संलग्न लेजर र कर्जा खाताबाट भएको भुक्तानीको विवरणबाट स्पष्ट हुन्छ । करदाताले विभिन्न कम्पनीमा गरेको लगानीको लागि प्रयोग भएको कर्जाको व्याज समेत व्यवसायको आय गणना गर्दा कट्टी गरेको कारण यस आय वर्षमा व्यवसायको लागि प्रयोग नभएको कर्जाको समेत व्याज खर्च कट्टी हुन गएको देखियो । यस्तो अवस्थामा पुनरावेदकले यस आय वर्षको कर योग्य आय गणना गर्दा आयमा समावेश हुने रकमहरूमा लाभांश आम्दानीलाई समावेश गरेको समेत नदेखिँदा करदाताले दावी गरेको व्याज खर्चलाई मान्यता दिई उठाउन बाँकी रकमको ८ प्रतिशतको बैक व्याजदरलाई आधार मानी हुन आउने रु.८०,४४,४९२।- सम्म खर्च अमान्य गरेको कार्य न्यायोचित नै देखिन आयो।

१८. पुनरावेदक करदाताले लिएको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर चन्दा खर्च कट्टि अमान्य गरेको विषयमा रहेको पाइयो। चन्दा खर्च वापतको रु ३,७२,३०३।- मध्ये रु.

१,००,०००।- (एक लाख) कर छुट प्राप्त गरेको संस्था श्री हिमालयन क्लाइमेट एनिसिएटिभलाई A/C Payee चेक मार्फत भुक्तानी दिएको रकमलाई मान्यता दिई बाँकी रु.२,७२,३०३।- घटाउन नपाउने भनी गरेको निर्णय मिलेन भन्ने पुनरावेदन दावी रहेको देखिन्छ। मिति २०७३।०३।२७ को संशोधित कर निर्धारण आदेश हेर्दा, कर परीक्षणका बखत रु.१,००,०००।- कर छुट प्राप्त संस्थालाई चन्दा दिएको प्रमाण पेश भएकोले उक्त रकम छुट भई बाँकी रु.२,७२,३०३।- आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ बमोजिम करयोग्य आय गणना गर्दा घटाउन नपाउने भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको पाइयो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ को उपदफा २ मा "उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उक्त उपदफा बमोजिम कुनै आय वर्षमा घटाउन पाउने खर्च एक लाख रूपैया वा त्यस्तो व्यक्तिको उक्त वर्षको समायोजित करयोग्य आयको पाँच प्रतिशतमध्ये कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा आफ्नो करयोग्य आय गणना गर्दा यस दफा बमोजिम समायोजित करयोग्य आयको ५ प्रतिशत वा एक लाख मध्ये जुन घटी हुन्छ त्यो भन्दा बढी हुने छैन" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था अनुसार ठूला करदाता कार्यालयबाट आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ बमोजिम समायोजित करयोग्य आयको ५ प्रतिशत वा एक लाख मध्ये जुन घटी हुन्छ सो रकम कर छुट प्राप्त संस्थालाई दिएको भएमा करयोग्य आय गणना गर्दा घटाउन पाइने देखिएको र चन्दा प्राप्त कर्ताको प्रमाणपत्रबाट कर छुट प्राप्त संस्था भएको देखिँदा उक्त रु.१,००,०००।- छुट दिई बाँकी रु.२,७२,३०३।- मात्र आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ बमोजिम करयोग्य आय गणना गर्दा घटाउन नपाउने ठहर्न्याई ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय मिलेकै देखिन आयो।

१९. पुनरावेदक करदाताले लिएको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर भूकम्पमा राहत वितरणमा भएको खर्च रु.३१,८१,६२७।८९ कट्टि अमान्य गरेको विषयमा रहेको पाइयो। पुनरावेदक करदाताले आ.व. २०७१।०७२ को वित्तीय विवरणको भूकम्प राहत शीर्षक भनी रु. ३१,८१,६२७।८९ उल्लेख गरी खर्च कट्टी माग गरेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७३।०३।२७ मा भएको संशोधित कर निर्धारण निर्णयमा यस करदाताले भूकम्प राहत खर्च भनी करयोग्य आय गणना गर्दा कट्टी गरेको उल्लिखित रकम रु. ३१,८१,६२७।८९ यस आय वर्षको आय आर्जनसंग सम्बन्धित तथा व्यवसायिक खर्च नभएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अन्तर्गत खर्च कट्टी हुने देखिएन भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ। तत्कालिन आर्थिक ऐन, २०७२ ले थप गरेको आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ख. मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोष र नेपाल सरकारले स्थापना गरेको पुनर्निर्माण कोषमा योगदान गरेको रकम सो वर्षको

करयोग्य आय गणना गर्दा घटाउन सक्नेछ" भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। सोही ऐनको आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा "कुनै ब्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधिनमा रही कारोवारसंग सम्बन्धित देहायका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछः-

(क) सो आय वर्षमा भएका

(ख) सो व्यक्तिबाट भएका, र

(ग) व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। उपरोक्त कानूनी व्यवस्थाको रोहमा हेर्दा पुनरावेदक करदाताले प्रधानमन्त्री राहत कोषमा दाखिला गरेको भनी दावी लिन नसकेको र दाखिल गरेको भए पनि आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ख. मा थप भएको व्यवस्था मिति २०७२।४।१ बाट मात्र प्रारम्भ भएकोमा कानूनी व्यवस्था प्रारम्भ हुनु अघि कै आ.व. २०७१।७२ मा खर्च लेखेको रकम कानूनतः कट्टा गर्न मिल्ने देखिन आएन। साथै अन्य के कस्तो राहतमा खर्च गरेको हो भनी खर्च पुष्टी हुने प्रमाण पेश नगरेकोले भूकम्प राहत शीर्षकमा गरेको रू.३१,८१,६२७।८९ खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्चकट्टी हुने नदेखिँदा उक्त रकम सोही ऐनको दफा २१(१)(च) बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने भन्ने ठूला करदाता कार्यालयको निर्णयलाई समेत अन्यथा भन्न मिल्ने।

२०. पुनरावेदक करदाताले लिएको चौथो पुनरावेदन जिकिर जग्गा खरिद गर्दा लिएको व्याज खर्च कट्टि अमान्य गरेको विषयमा रहेको पाइयो। व्यवसायिक प्रयोजनार्थ भवन गोदाम बनाउने हेतु पुनरावेदक कम्पनी कै नाउमा रू. १३,२९,०५,८३७।- को जग्गा खरिद गरेको हुँदा उक्त मूल्यमा ८ प्रतिशतले हिसाब गर्दा हुन आउने रकम रू ९१,४६,८३५।- लाई आयमा समावेश गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश बदर गरीपाउ भन्ने पुनरावेदन जिकीर रहेको देखियो। ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०७३।०३।२७ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश हेर्दा, जग्गा खरिदको लागि प्रयोग भएको रकम रू. १३,२९,०५,८३७।- को ८ प्रतिशत (जनता बैकलाई भुक्तानी गरेको व्याज दर) ले हिसाब गर्दा हुन आउने रकम रू. ९१,४६,८३५।- (यो रकम जग्गा खरिदको लेजर हेरि सो प्रयोजनको लागि रकम भुक्तानी गरेको मितिलाई आधार बनाई गणना गरिएको) यस आय वर्षको व्यवसाय (व्यापार) को आय गणना गर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को उपदफा (१) बमोजिम कट्टी नहुने हुँदा उक्त रकम सोही ऐनको दफा २१(१) (च) बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने भन्ने बेहोरा उल्लेख गरिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा (१) "कुनै ब्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा

लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै व्याज कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले आ.व. २०७१/०७२ मा देखाएको उक्त जग्गा खरिदमा लागेको रकम सम्बन्धमा उक्त कानून बमोजिमको शर्त पूरा भएको देखिदैन। जग्गा करदाताको व्यवसायिक सम्पत्ति भए तापनि करदाताको यस आ.व. को आय आर्जन कार्यमा प्रयोग भएको देखिन आएन। उक्त तथ्यलाई पुनरावेदक करदाता स्वयंले पनि शुरूदेखि नै स्वीकार गरेको देखिन आउछ। यसरी नै आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ग) बमोजिम सो ऐनको परिच्छेद ८ बमोजिम गणना गरिएको कुनै व्यवसायिक सम्पत्तिको निःसर्गबाट प्राप्त खूद लाभ मात्र आयमा समावेश गर्नु पर्ने देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले उक्त जग्गा खरिदमा प्रयोग भएको कर्जाको व्याज यस आय वर्षको आय गणना गर्दा कट्टी गरेको देखिन्छ। अतः जग्गा खरिदको लागि प्रयोग भएको रकम रु.१३,२९,०५,८३७।- को ८ प्रतिशत ले हिसाब गर्दा हुन आउने रकम रु.९१,४६,८३५।- यस आय वर्षको व्यवसायको आय गणना गर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को उपदफा (१) बमोजिम कट्टी नहुने ठहर्‍याई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट भएको निर्णय कानून सम्मत नै रहेको देखिन आयो।

२१. पुनरावेदक करदाताले लिएको पाचौं पुनरावेदन जिकिर डिटिन्सन चार्ज बापत तिरेको खर्च रकम रु.१,०६,०७,५१०।२५ कट्टि अमान्य गरेको विषयमा रहेको पाइयो। डिटिन्सन खर्च जाँचपाँस समयमा नभएकै कारणले तिर्नुपर्ने खर्चको प्रकृति अन्तर्गत पर्ने भएकोले त्यस्तो प्रकृतिको खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर गरी पाउ भन्ने पुनरावेदन जिकिर रहेको पाइयो। ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७३।०३।२७ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको सूचना हेर्दा, संशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने आधार र कारणहरूको बुँदा नं ५ मा समयमा सामान जाँचपाँस नगरे/नगराए बापत हर्जना स्वरूप सिपिङ्ग कम्पनीलाई तिरेको डिटिन्सन चार्ज व्यवसायसंग सम्बन्धित नियमित खर्च बापतको रकम नभएकोले यस्तो रकम आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३(ग) को व्यवस्था विपरितको भएकोले खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भई सोही ऐनको दफा १५ बमोजिम लागत खर्च गणना गर्दा खर्च कट्टी नपाउने हुँदा सोही ऐनको दफा २१(१)(च) बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने भन्ने बेहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। करदाताको डिटिन्सन खर्च व्यवसायको आय गणना गर्दा कट्टी गर्न पाउने हो वा होइन भनी विचार गर्दा यो रकम करदाताले भन्सारमा घोषणा गरी सोमा कानून अनुसार दाखिला गर्नुपर्ने भन्सार महसुल लगायतका करहरू दाखिला गरेको पनि देखिन आएन। आर्थिक ऐन, २०७३ को दफा २२ मा "सम्बत् २०७२ साल भदौ १

गतेदेखि फागुन मसान्तसम्म भन्सार कार्यालयबाट जाँचपास भएका मालवस्तु समयमा पैठारी हुन नसकी विदेशी भूमिमा लागेको विलम्ब शुल्क (डेमेरेज), डिटेन्शन वा पार्किङ्ग शुल्क बापतको रकम भन्सार मूल्यमा समावेश गर्न छुट भएको भए त्यस्तो रकममा पैठारी हुँदा असुल गर्नुपर्ने महसुल मिनाहा गरिएको छ । भन्सार मूल्यमा समावेश गर्न छुट भएका त्यस्ता खर्चको प्रमाणको आधारमा आय वर्ष २०७२/७३ को आय विवरणमा खर्च कट्टी गर्न दिइनेछ" भन्ने उल्लेख भएको पाईन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था अनुसार भन्सारमा घोषणा नगरेको र समयमा सामान ठूवानी नगरेबापत हर्जना स्वरूप तिरेको यस्तो डिटेन्सन चार्ज आय गणना गर्दा लागत खर्चको रूपमा कट्टी गर्न नपाउने भएकोले नै आर्थिक ऐन, २०७३ को दफा २२ मा माथि उल्लिखित व्यवस्था गरेको देखिन्छ। यसरी नै आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसायबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनका लागि सो वर्षमा सो व्यक्तिको व्यवसायको व्यापार मौज्जात निर्सगका सम्बन्धमा उपदफा (२) बमोजिम गणना गरिएको लागतको खर्चकट्टी (एलाउन्स) बाहेक अन्य कुनै पनि खर्च कट्टी गर्न पाउने छैन" भन्ने कानूनी व्यवस्था गरेको देखिन्छ। उपरोक्त कानूनी व्यवस्था अनुसार करदाताले हर्जना स्वरूप तिरेको डिटेन्सन चार्ज रु.२,१८,०७,८९५।६० व्यवसायसंग सम्बन्धित नियमित खर्च बापतको रकम देखिन आएन। अतः उक्त रकम आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ (ग) को व्यवस्था विपरितको भएकोले व्यवसायको आय गणना गर्दा खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भई सोही ऐनको दफा १५ बमोजिम लागत खर्च गणना गर्दा खर्च कट्टी नपाउने हुँदा सोही ऐनको दफा २१(१)(च) बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने ठहर्न्याई ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संसोधित कर निर्धारण आदेश मिलेकै देखिन आयो ।

२२. पुनरावेदक करदाताले लिएको अन्तिम पुनरावेदन जिकिर फरक रकमलाई आय मानी भएको शुरू कर निर्धारण आदेश त्रुटिपूर्ण भन्ने रहेको पाइयो। सायमी ट्रेड लिंक प्रा.लि.को रकम रु.१,९८,६३४।९४, इन्टरनेशनल इलोकट्रोनिक्स कन्सर्न प्रा.लि.को रकम रु. ५२८९४।४५ र ग्लोबल टेडिङ्ग कन्सर्न प्रा.लि.को रकम रु. ६०,८२२।९५ गरि जम्मा रकम रु.३,१२,३५२।६४ उक्त प्रा.लि.हरू मार्फत जारी गरेको कर विजकको आधारमा नै खरिद देखाएको अवस्थामा विजक मूल्यमा बढी मूल्य हुन गएको भनी फरक पर्न गएको रु.३,१२,३५२।६४ यस प्रा.लि.ले क्रेडिट गरेको देखिन्छ। जसको क्रेडिट नोट पुनरावेदकलाई धेरै पछि मात्र प्राप्त भएकोले आ.व. २०७२/०७३ को भाद्रमा समायोजन गरी सकेको हुँदा सो रकमलाई आयमा समावेश गर्नु नपर्ने भन्ने पुनरावेदन जिकिर रहेको देखियो। ठूला करदाता कार्यालयको मिति २०७३।०३।२७ को संसोधित कर निर्धारण आदेश हेर्दा आपूर्तिकर्ता पार्टीहरूले त्यस प्रा.लि.लाई बिक्री गरेको रकमभन्दा त्यस प्रा.लि.ले उक्त

पार्टीहरूबाट देखाएको खरिद रकम बढी देखिएको तथा यस्तो बढी खरिद देखाएको रकम निजहरूलाई भुक्तानी दिएको र निजहरूले भुक्तानी प्राप्त गरेको समेत प्रमाणित नभएकोले बढी खरिद देखाएको रकम रु.३,१२,३५२।६४ आयकर ऐन,२०५८ को दफा १३ अन्तर्गत खर्च कट्टी हुने देखिएन भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो।

२३. पुनरावेदक करदाताले मिति २०७३।०३।२४ मा पेश गरेको संशोधित कर निर्धारणको सूचनाको जवाफमा सायमी ट्रेड लिंक द्वारा प्रेषित कर बिजक मुताविक नै हामिले खरिद देखाएको र क्रेडिट नोट मुताविकको रकम समेत समायोजन गरी सकेको अवस्थामा सो रकमलाई आयमा समावेश गर्नु नपर्ने भन्ने जवाफ पेश गरेको देखियो। साथै क्रेडिट नोट धेरै पछि प्राप्त गरेको हो भनेको तर कहिलेको हो र सो कहिले बुझेको हो सोको प्रमाण पनि संलग्न गरेको देखिन आएन। साथै इन्टरनेशनल इलेक्ट्रोनिक्स कन्सर्न प्रा. लि. बाट करदातासँगको कारोबारको लेजर प्राप्त गरी सोलाई आफ्नो लेजरसंग भिडान गरी यति यति कारणले ठिक छ भनी पुष्टी गर्ने प्रमाण पुनरावेदकले पेश गर्न सकेको देखिएन। यसैगरी ग्लोबल ट्रेडिङ कन्सर्नले देखाएको बिक्रीभन्दा बढी खरिद देखाई नपाउने खर्च कट्टी गरेको सम्बन्धमा करदाताले भूलले त्यसो हुन गएको भनी स्वीकार गरी जवाफ पेश गरेको देखिन्छ। यस स्थितिमा बढी खरिद देखाई कट्टी गरेको लागत खर्च रु.३१२३५२।६४ ले मान्यता पाउन सक्ने नदेखिँदा फरक रकमलाई आय मानी भएको कर निर्धारण आदेश बदर गरी पाउ भन्ने पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने देखिएन।

२४. तसर्थ, माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री यूनाईटेड डिष्ट्रिब्यूटर्स (नेपाल) प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ३०११२६३७९) को आ.व. २०७१/०७२ को संशोधित कर निर्धारण गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७३।०३।२७ मा भएको निर्णय मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय काठमाण्डौलाई पठाईदिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।

४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा पठाई रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत:- सरिता रिजाल

कम्प्यूटर टाइप:- चन्द्र बहादुर नेपाली

फैसला मिति:- २०८०।०९।११।२

प्रमाणीकरण गर्ने लेखा सदस्य:-

फैसला प्रमाणीकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप